

Det bästa och sämsta under kongressen, ombuden ger sin syn

NÄMNDEMÄNNEN

3 / 2007 Nämndemännens Riksförbund NRF

Utgåva nr 122 sedan starten 1977

9 juli 2007

Lars Lassinantti, ny ordförande.

Lars Lassinantti ny ordförande för nämndemännen

Allt om kongressen i Eskilstuna

sidorna 2–11, 22–23

Hillevi Sellman, Eksjö, debatterar.

Marie Svensson, Eskilstuna, röstar.

Berndt-Ola Lundström intervjuas.

En styrelse med vision 2011 i tankarna

NRF:s nya förbundsstyrelse. Överst fr v.: Leif Magnusson, Britt Winberg, Erling Roth, Birgitta Breile, Ingela Ohldin och Lars-Magnus Björkqvist. Nedre raden fr v: Veronica Jonsson, Anita Jonsson, Lars Lassinantti, Eva Olsson och Uno Morgan Jansson. Hans Båging, Margareta Vestin, Markus Ragnergård och Jimmy Ahl saknas på bilden.

Nya ledamöter i förbundsstyrelsen:

Förbundsstyrelsen fick ett antal nya ledamöter. Eva Olsson, Anita Jonsson, Lars-Magnus Björkqvist och Leif Magnusson tillhör de nyvalds skara.

Så här såg det ut i Borlänge. Karin Svensson, Annagreta Peterson-Bernhard, Berndt-Ola Lundström, Lauri Sankari, Håkan Quisth, Bertil Edblad, Kai Bengtsson, Anna-Lisa Johansson, Nanna Nilsson, Christer Folkesson och Rolf Wadén tillhör de ledamöter som nu lämnat styrelsearbetet.

Lars Lassinantti får en förbundsstyrelse med huvuddelen veteraner från tidigare styrelser men här finns också ett antal nya namn.

De nya ledamöterna i NRF:s förbundsstyrelse heter Eva Olsson, Anita Jonsson, Markus Ragnergård, Margareta Vestin, Lars-Magnus Björkqvist, Leif Magnusson och Jimmy Ahl.

Veteranerna från tidigare förbundsstyrelser är förutom Lars Lassinantti Birgitta Breile, Hans Båging, Uno Morgan Jansson, Veronica Jonsson, Ingela Ohldin, Erling Roth, Britt Winberg.

Geografiskt kommer huvuddelen av gruppen från Mälardalen. Birgitta Breile, Hans Båging, Leif Magnusson, Uno Jansson och Veronica Jonsson är från Stockholm. Lars M Björkqvist kommer från Örebro och Britt Winberg kommer från Örsundsbro. Eva Ohlsson är från Karlskrona, Anita Jonson från Norrköping, Markus Ragnergård från Falun, Margareta Vestin från Sundsvall, Erling Roth från Hässleholm och Ingela Ohldin från Mölndal.

Viktigt för Lars Lassinantti blir att effektivisera förbundsstyrelsearbetet ytterligare. Han har sagt att hans ambition kommande period blir att hushålla väl med det ekonomiska resurser som förbundet har till sitt förfogande.

Arbetet inom förbundsstyrelsen ska vara redovisande och resultatnriktat. Viktigt är att vision 2011 infrias där medlemsantalet ska ha ökats.

Lassinantti vill också att, om möjligt, att det arrangeras fler ordförandekonferenser. Att representanter från föreningarna träffas idag endast vartannat år, är alltför sällan.

NRF har drygt 4000 medlemmar. Vi ska bli betydligt fler under kommande fyra år, hoppas Lars Lassinantti.

Lars Lassinantti satsar på att NRF ska växa

Lars Lassinantti är en man som förklarar saker och ting på en bred och trygg norrbottensiska. NRF:s nye förbundsordförande är en veteran inom nämndemannarörelsen. Han har varit verksam som nämndeman inom tingsrätt och kammarrätt sedan 1980-talet. Han har suttit som ledamot i NRF:s förbundsstyrelse i åtta år. Vad han nu ska sikta in arbetet på är att värva fler nämndemän som medlemmar till förbundet. Han vill också ha ett mer offensivt förbund som syns mer i den offentliga debatten.

Vilka är de frågor som du vill att förbundet ska betona kommande år? Vilka betraktar du som profilfrågor?

– En viktig fråga är natur-

ligtvis medlemsrekryteringen, svarar Lars Lassinantti. Vi har idag drygt 4000 nämndemän som medlemmar inom förbundet, det finns idag närmare 9000 nämndemän i landet. Det

vore svagt av oss om vi inte kunde förbättra medlems-tillströmningen här. Det finns vissa ljuspunkter som vi kan ta fasta på. Vårt förbund har idag under de senaste åren utvecklats till ett

mycket aktivt och livfullt förbund. Heder åt min företrädare Berndt-Ola Lundström, han har här varit en pådrivande person och jag ska fortsätta på den inslagna linjen.

NRF och nämndemännen måste bli mer synliga i den offentliga debatten, säger Lars Lassinantti.

– Vi ska bli bättre på att synas utåt, NRF måste mer än förr delta i den offentliga debatten. Vad vi tycker i frågor som rör nämndemännens ersättningar och arbetstider och dylikt är viktiga frågor för oss nämndemän, men sådana frågor är ingalunda något som väcker engagemang ute i det offentliga samtalet.

– Vad jag hoppas på är att vi nämndemän syns mer i debatten som rör det allmänna rättsliga läget. Om nämndemän inom några föreningar har en åsikt om hur exempelvis kriminaliteten bland unga ska minska, ja, för ut den frågan i den offentliga debatten. Hur mobbningen ska minska i vårt samhälle på skolor och arbetsplatser. Eller hur våldet ska minska på våra gator och torg. Landets insändarsidor och debattsidor måste tas mer i anspråk av Sveriges lekmannadomare. Det ska inte vara förbjudet för nämndemän att delta mer i

det offentliga samtalet. Med sådana inlägg representerar man ingen annan än sig själv. Inläggen kommer att utgöra ett värdefullt uttryck för att nämndemän också har en mening om saker och ting. Vi inom NRF ska försöka stimulera mer till sådana initiativ.

– Nämndemannainstitutet är en oerhört gammal institution i det svenska samhället. Våra rötter går tillbaka ända till svenskt 1300-tal – hur många länder kan uppvisa ett sådant lekmannainstitut i samhället? Institutionen är äldre än flertalet länder i världen idag. Det där bör vi inte glömma bort. Nämndemän har en tung position i dagens svenska samhälle. På samma sätt som vi är lekmannadomare, representerar vi en viktig del i det svenska kulturarvet. Det arvet måste vi vårda på många vis, inte minst genom att vi lyckas delta mer i det offentliga samtalet. Vi nämndemän får inte

utgöra en mystisk, närmast oberörbar del i det svenska samhället. Vi måste märkas och synas mera. Om så sker, kommer också säkert fler nämndemän att ansluta sig till våra föreningar.

Hur stärks NRF:s ekonomi?

– Att stärka vår ekonomi handlar först och främst om att spara och gnetta. Vi måste hela tiden förstå att det är medlemmarnas pengar vi handlar. Hur förvalta detta kapital på bästa sätt? Det är en fråga som hela tiden måste genomströmma vårt arbete. Vi kommer nog att kommande år satsa mer på möten per telefon inom arbetsutskott och förbundsstyrelse.

– Men det handlar inte bara om att spara och gnetta. Vi ska också se oss om efter ytterligare finansieringsformer. En möjlighet är att vi måhända kan vända oss till de politiska partierna.

– Vi har ju alla ett partipolitiskt engagemang. Vi har alla goda kontakter inom landets olika partier. Nog borde de politiska partierna vara intresserade av att satsa en slant på nämndemänförbundet. Ett ytterligare alternativ är att vi skaffar oss sponsorer. Vårt förbund har ju samarbete med Folksam inom försäkringsområdet. Folksam vill kanske satsa en slant på Nämndemännens Riksförbund.

– För mig är det viktigt att vi har en god ekonomisk buffert i vårt arbete, utan en sådan buffert kommer vårt arbete att vara mindre slagkraftigt än förr.

Vilka är dina idéer avseende arbetet inom förbundsstyrelsen och arbetsutskottet?

Hur har du tänkt dig att lägga upp arbetet här?

Du nämnde fler möten per telefon, vilka ytterligare sätt tänker du dig?

– För mig är det viktigt att arbetet blir mer redovisande. Jag tänker mig att var och en inom förbundsstyrelsen får ett specifikt område att ansvara för. När vi har våra möten – oavsett om de hålls per telefon eller om vi träffas i Stockholm – så ska var och en redovisa det allra senaste inom sitt respektive område. Berätta om hur arbetet fortskrider för de mål som satts upp. Vad jag nu vill veta mer om är hur varje styrelseledamots bakgrund ser ut. Jag har en känsla av att här står en rik erfarenhet och kunskapsmassa till vårt förfogande. Var och en av oss har särskilda intresseområden, som vi kommer att dra stor nytta av.

– Kanske man också kan minska antalet möten med AU under året till förmån för förbundsstyrelsens fyra sammanträden. Jag tror att detta kan bli möjligt om förbundsstyrelsens ledamöter blir var och en mer redovisande inom sina specifika arbetsområden.

Du har också erfarenhet av annan föreningsverksamhet. Kan du berätta något om din bakgrund – även yrkesmässigt.

– Yrkesmässigt är jag universitetslärare i Luleå sedan 1970-talet. Jag utbildade mig till lärare i Uppsala men har sedan blivit Luleå-trogen. Jag har en fil lic i företagsekonomi. Jag har varit fackligt aktiv de senaste 20 åren. Jag är ordförande inom Saco lokalt vid Luleå Tekniska universitet. Jag är också förbundsstyrelseledamot av universitetslärarför-

bundets styrelse. Vi möts fyra till fem gånger per år. Jag har varit med inom löneförhandlingsdelegationen inom förbundet. Jag har också varit aktiv vad gäller förbundets arbete avseende remisser, jobbat också en del inom förbundet med sådant som rör etik och moral.

Vilken är din familjebakgrund?

Jag är gift med Gunnel sedan 1960-talet. Vi har två barn och fyra barnbarn. Min hustru var ekonom inom Byggnadsarbetarförbundet här i Luleå under många år.

Jag är född i en by som heter Pello i svenska Tornedalen. Jag är tvåspråkig, i mitt hem talade vi mest finska under min uppväxt. Det där har jag haft stor nytta av under mitt liv. Jag har ibland fungerat ofta som tolk och översättare. I mitt hem växte jag upp med Haparandabladet, som för övrigt är Sveriges enda tvåspråkiga dagstidning. Vi hade också Norrländska Socialdemokraten och inte minst Jordbrukarnas Föreningsblad i mitt barndomshem. Jag kommer från ett småbrukarhem. Vi har kvar gården inom familjen, min mor som idag är över 90 år bor på gården, det känns bra.

Jag kommer från en stor familj, vi är fem syskon, jag har en bror och tre systrar, jag är mellanbarnet, numrerat tre i syskonskaran.

Namnet Lassinantti är väl rätt så känt i Norrbotten. Min fars kusin var Ragnar Lassinantti, en gång i tiden landshövding i Norrbotten. Vi har alltid haft god sammanhållning i familjen.

Ragnar träffade jag mycket under senare delen av hans ämbetskarriär. Ett minne jag har är när jag tillhörde dem inom familjen som hjälpte honom att flytta från residenset efter tiden som landshövding. Jag vill minnas att det var en faslig massa intressanta böcker jag hade att forsla från landshövdingebostaden, förutom en massa tavlor.

Du läser ganska mycket skönlitteratur själv?

– Jo, det gör jag, att läsa skönlitteratur har blivit en nödvändighet för mig. Jag har många favoritförfattare, Ivar Lo Johansson är ju en, Väinö Linna en annan. Just nu läser jag nobelpristagarens Orhan Pamuks *Snö*, det är en intressant läsning. Jag läser gärna historiska böcker. Finsk historia är intressant. Jag hade en morbror som stupade i det sk. vinterkriget 1940. Den perioden under 40-talet i Finlands historia har jag läst mycket om.

Vilka rättsliga frågor är viktiga?

– Det finns många. Om jag besvarar frågan ur ett rent nämndemannaperspektiv är resursbristen inom vårt domstolväsende påtaglig. Målen är idag inte lika väl förberedda som förr när jag började som nämndeman. Här kan man påvisa en negativ utveckling. Polisen gör givetvis sitt utredningsjobb utifrån sina resurser. Åklagaren gör sitt arbete. Upplevelsen hela tiden under senare år, är en brist på tid och resurser för

dess båda. En annan fråga är ju förstås säkerhetsaspekten. Hot mot polis och åklagare är vanligt, vittnen vågar inte vittna. Vad är det som säger att vi nämndemän inte kommer att drabbas av hot?

Hur ska en bra förbundsordförande vara?

– Jag tror att man inte ska vara för allvarlig. Det ska finnas utrymme också för glädje och skratt i ett styrelsearbete. Där tänker jag inte minst på Berndt-Ola, min företrädare, som alltid hade en synnerligen god förmåga att skapa en fin trivsel på våra sammanträden.

Vad fick dig att en gång bli nämndeman?

– Nu säger jag väl något som många nämndemän säkert instämmer i, men här är jag nog representativ som nämndeman, men inom vår rörelse finns det ett påtagligt rättvisepatos. Orsaken för mig att intressera mig för uppdraget som lekmannaområde var ju ett motstånd mot orättvisor och människors tillkortakommanden i samhället.

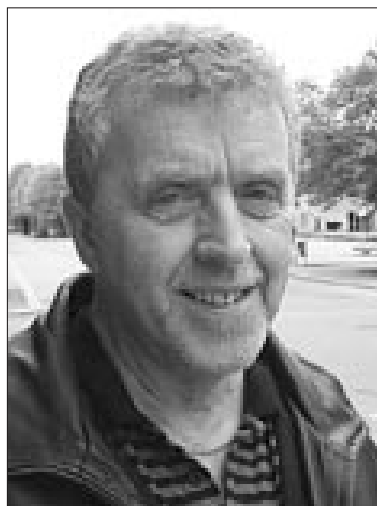
– Verkligheten är ju betydligt mer komplicerad än den ter sig många gånger i soffan framför TV:n. Att vara nämndeman utgör ett svårt samhälleligt uppdrag. I mitt fall som nämndeman har jag ofta haft att ta ställning till sådant som rör barn och ungdom. En fråga som ofta dykt upp inom mig är om jag beslutade rätt, när det gäller exempelvis lagen om vård av unga. Ärendena kan ju vara ohyggligt svåra.

Bästa och sämsta under kongressen?

**Anne-Marie Palvall,
Stockholms
nämndemannaförening:**

Det bästa under kongressens dagar var att träffa så många bra nämndemannakolleger. Här fanns många kloka resonemang under dessa dagar. Våra samtal har varit många och givande. Att besöka Eskilstuna har också varit givande, detta är en stad jag gillar.

**Erland Eriksson,
Piteå:**

Erfarenhetsutbytet under en sådan här kongress är ovärderligt. Att träffa en rad kunniga och trivsamma människor med en mängd synpunkter, inte minst på nämndemannauppdraget, det är väldigt givande.

Kongress med aktiva och debattglada ombud

Tullia von Sydow, John Thörngren, Berndt-Ola Lundström och nu Lars Lassinantti – så ser sviten av ordförande ut för Nämndemännens Riksförbund sedan förbundet grundades 1980. Två stockholmare och två norr om Dalälven. Av Lars Lassinanttis tre företrädare är det Berndt-Ola Lundström som suttit längst med sina tolv år.

Under kongressens första arbetsdag utgjordes valet till ordförandeposten och förbundsstyrelsen det spännande inslaget. Lars Lassinantti från Luleå föreslogs av nämndemannaföreningar i Norrbotten och i västra Sverige.

Valberedningens förslag var Christer Folkesson från Gränna. När omröstningen var avklarad visade det sig att norrbottningen Lassinantti vann över smålänningen Folkesson; procentuellt fick Folkesson nära 40 procent av rösterna och Lassinantti drygt 60 procent.

I omröstningen till ledamöter av förbundsstyrelsen visade det sig att Birgitta Breile från Stockholm var den person som erhöll flest röster, närmare hela 59 röster, vilket var att betrakta som närmast full pott. "En spikning" som någon sa av kongressombuden.

Birgitta är otvivelaktigt en uppskattad person inom nämndemannarörelsen. Hon har faktiskt varit med i förbundsstyrelsen från start och är idag den som sköter NRF:s reseverksamhet. Det gör hon med den äran vilket uppenbarligen ombuden kände väl till. Resorna NRF arrangerar till utlandet är omåttligt populära, inte minst resorna till Kina som ständigt snabbt blivit fullbokade.

En annan viktig fråga under kongressdagarna gällde medlemsavgiften. Leif Magnusson – känd från denna tidnings spalter – profilerade sig i frågan och argumenterade bestämt för en oförändrad medlemsavgift. Förbundsstyrelsen hade föreslagit en höjning på 50 kronor per medlem och år. Leif tyckte att avgiften skulle vara oförändrad och argumenterade som van-

Leif Magnusson, Tynningö och Marika Wallgren, Lövånger under en av pauserna under kongressdagarna.

Bästa och sämsta under kongressen?

Kongressdeltagarna Leif Magnusson, Ruth Holmquist-Svensson, Berndt-Ola Lundström, Veronica Jonsson och Birgitta Breile.

ligt på ett värtaligt sätt för sin sak.

Leif Magnusson är i vanliga fall ordförande för Svea Hovrätts nämndemannaförening, en förening känd för sin strama budget men ändå mycket vitala programutbud.

– Hur ska vi få fler medlemmar i förbundet om vi nu höjer avgiften, frågade sig Leif Magnusson. Det är bättre att vi hushållar bättre med de belopp som vi har.

Leif Magnusson fick stöd för sin ståndpunkt från Kronoberg. Gunilla Lundström föreslog att om inte ombudena tyckte att oförändrad avgift var acceptabel, så skulle åtminstone avgiften kunna höjas, men inte i den grad

som förbundsstyrelsen föreslog. Höj med hälften istället, var hennes budskap. Nu blev det inte som Leif och Gunilla önskade, ombudena röstade för en höjning, trots skickligt argumenterande från Leif och Gunilla.

Motionerna tog också självklart kongressens tid i anspråk. En flitig motionär har varit Roland Seglare från Stockholm. Roland var den som denna gång lämnat in flest motioner inför NRF:s kongress. Hans fem motioner rörde områden som bl.a administrativa frågor inom förbundet, rättsäkerheten och sekretess vid dom.

Fortsättning nästa sida

Uno Jansson från förbundsstyrelsen och valberedningens ledamot Tommy Söderberg i samspråk.

**Lars Pohjanen,
Luleå:**

Kongresslokalen var inte den bästa. Det gick inte exempelvis att under pauserna gå härifrån ut på gatan på grund av säkerhetssystemet. Det var en klar svaghet. Förhandlingarna liksom omröstningarna var många vilket visar att vi utgör en organisation där demokratin fungerar.

**Rigmor Wallin,
Stockholms länsrätt:**

Förläggningen var bra, hotellet lika så och maten som serverades får också godkänt betyg. Upplägget på kongressen kunde dock ha varit bättre, till nästa gång bör man tänka på detta och genomföra en förbättring.

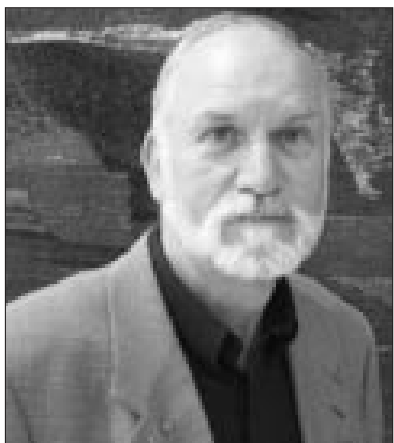
Tema kongressen, fortsättning nästa sida

Bästa och sämsta under kongressen?

**Birgit Andersson,
Varberg:**

– Mycket har varit bra under kongressen. Eskilstuna har varit en trevlig bekantskap. Det är en stad med många spännande miljöer. Många hus här som antyder en intressant historia. Jag har en väninna som länge talat sig varm för sin stad, berättat om hur vackert det är här i Eskilstuna – och här instämmer jag faktiskt.

**Rolf Annér,
Nybro-Kalmar:**

– Bäst var att demokratin fungerade. Den här kongressen var också oförglömlig avseende rasterna i "rastgården", dvs den innergård där kongressledamöterna kunde få sig en nypa frisk luft. De informella samtalen under sådana här kongressdagar är väldigt bra.

fortsättning från föregående sida

Spännande val ägde rum av förbundsordförande och förbundsstyrelse under första kongressdagen. Lars-Magnus Björkquist från Örebro röstar.

Roland Seglare menade i motionen om facklig anslutning, att det borde tillsättas en arbetsgrupp inom NRF med uppgift att presentera förslag till hur nämndemännens fackliga intressen skall tillgodoses.

Förbundsstyrelsen påpekade i sitt svar att nämndemän saknar anställningsförhållanden och därmed förhandlingsätt. Förbundsstyrelsen hänvisade till intresseföreningar vad gällde frågor som rör arbetsförhållnaderna.

fortsättning sidan 10

Riksdagsledamoten Laila Bjurling (s) från Eskilstuna satt förhandlingsordförande under söndagen.

TV4 var där och sände från kongressen. Tobias Johansson var fotograf och Robin Kjellberg, reporter.

Säg vad du läser och jag vet vem du är

Man är inte bara vad man äter, man är vad man läser.

Till läsning kan läggas intryck från filmer och konst, historiska berättelser, vackra hus och miljöer, ordspråk och slående uttryck, vitsar och anekdoter med poäng vi hört som barn.

Vi människor är, hur ivrigt vissa än förnekar det, också vad vi läser. Min skolas grundare, Ellen Key och Anna Whitlock, visste det. De lade vikt vid litterär och konstnärlig träning.

I andra länder tar man ännu fasta på den insikten. Bokpremier delas ut, extra läsning ger poäng och inspiration till skolbarn. Franska arbetsgivare tar förutom yrkesskolning hänsyn till "bildning". I Danmark och England är kulturell fernissa en anställningsmerit. Här finns tendenser till detta, men de behöver stärkas.

Tänk, hur skulle det påverka vårt gemensamma liv, om den insikten spreds mer till föräldrar och bland dem som undervisar våra barn? En rolig och poängrik berättelse kan väcka frågor om gott och ont. Med en sagoboksfigur i minnet kanske man rentav hejdar sig, innan man hinner göra något dumt?

Sånt där kan väl inte skada, säger någon. Varför inte försöka ändå.

Nej just det, varför inte pröva?

Av min barndoms sagotant, Ingerd Granlund, berömd poet och rektor, fick jag dock veta att svenska förlag på 1960-talet var direkt fientliga till att ge ut barnberättelser om moral. Det var "förlästat". Man gjorde sig lustig över den lilla sagan om pojken som stal en gipskatt, i Folkskolans läsebok. Men sådana berättelser kan göras moderna, spännande, på ti-

dens språk.

När man sitter och följer rättsfall där ungdomar stulit, snattat eller använt våld tänker man ofta: de lever kanske torftigt, kanske de aldrig har fått veta vad fantasins nyckel öppnar för bra möjligheter? Tänk om...

En som gjort allvar av sådana idéer är Leif Alsheimer som vid Högskolan i Jönköping lät kurser i juridik uppta läsning av skönlitterära verk. Och då inte bara Brott och straff... Studenterna har enligt uppgift bemött hans uppslag mycket positivt.

Enligt en färsk rapport från amerikanska National Endowment for the Arts, "Reading at Risk" har bokläsandets nedgång starkt samband med folks vilja att engagera sig i kultur och medborgarverksamhet. De som läser visar sig mer än dubbelt så ofta beredda att göra frivilligt arbete för andra, de går tre gånger så ofta på konstevenemang och fyra gånger så ofta på konstutställningar. Säger det oss inte något?

Vad lätt vissa nuförtiden tillåts avfärda behovet av kultur som en etisk kraft, kalla det "flum" och "irrelevant", medan de lika dygdigt som torrt försvarar den invanda åsikten att inläringen ska begränsas till rena grundkunskaper.

Tänk i stället om lärare, som tog läsning och kultur på allvar, på så vis även bidrog att förhindra brott? Tänk, om Skandia eller Trygg-Hansa satsade på bra ungdomsmedier med sådant innehåll? De skulle säkert spara in miljardbelopp på minskad skadegörelse, ungdomsvård, alkoholavvänjning. Till sina ägares förtjusning, och allas vår vinning.

Bara en tanke...

Carl Johan Ljungberg
nämndeman
i Stockholms tingsrätt
statsvetare PhD

Bästa och sämsta under kongressen?

Ulla Nilsson,
Stockholms länsrätt

Kongressen var bra planerad. Det var fint med promenadavstånd mellan hotellet och kongresslokalen Fortet. Mycket har varit bra, inte minst maten som serverades. Under kvällen på lördagen bjöds det på fin underhållning, den var bra, det var en trivsamt stämning den kvällen.

Marianne Persson,
Hälsingland:

Att träffa alla trevliga människor var allra bäst! Mer av sådant här socialt liv behövs inom nämndemannarörelsen! Underhållningen på kvällen under lördagen var bra. Nu ser jag fram emot ordförandekonferensen – det ska bli intressant att veta var den kommer att äga rum.

Bästa och sämsta under kongressen?

**Gertrud Askfelt,
Halmstad:**

– Det är bra att vi ses inom vårt förbund. Ombud från hela Sverige har alltför sällan möjlighet att träffas. Sådana här möten då vi är många borde arrangeras en gång per år. Nu har vi ordförandekonferens och kongress – det blir två gånger under en period – det är inte tillräckligt – en gång per år borde vi träffas.

**Jan-Olof Skillberg,
Helsingborg:**

– Jag är verksam i Helsingborg men är sörmlänning från början. Mitt intryck av Eskilstuna är positivt. Vad gäller kongressen tycker jag nog att ordförandevalet kunde gjorts bättre. Seminarierna under kongressen var bra.

Tema: KONGRESSEN I ESKILSTUNA

NRF:s valberedning här med Erland Eriksson, Piteå, Ruth Holmkvist-Svensson, Stockholm, Bengt Holmquist, Falun och Annagreta Bernhard, Norrköping. Birgitta Gamelius från Karlskrona ingår också i valberedningen.

fortsättning från sidan 8

Kongressen biföll förbundsstyrelsens svar och motionen gick därmed inte igenom.

I en av sina andra motioner tog Roland Seglare upp frågan om sekretess vid dom. Han påpekade här i motionen att domare enligt reglerna inte får röja vad som sagts vid överläggning. Han menade vidare att eftersom en särskiljande domares namn alltid anges i domen, skapar detta utrymme för räddhåga bland lekmanndomare med en avvikande mening.

Roland Seglare motionerade sålunda för att NRF nu verkar för en komplettering eller en ändring av domstolsreglerna på denna punkt. Roland menade också i sitt yrkande att en sådan sekretess skulle stärka rättssäkerheten i landet.

Roland Seglare fick här ett närmast halvt bifall från förbundsstyrelsen som menade att kommande förbundsstyrelse för NRF borde ta upp frågan med Domstolsverket. Något som också kongressen ansåg och gav därmed bifall för.

Mötesordförande under kongressen

var bland andra FS -ledamoten Nanna Nilsson och riksdagsledamoten Laila Bjurling. Nanna är ett känt namn från kommunalpolitiken i Norrköping där hon under många år var ”politikens first lady” i form av ordförande i kommunfullmäktige. Under kongressdagarna skötte hon förhandlingarna på ett stramt och mycket väldisciplinerat sätt.

Det gjorde också Laila Bjurling, socialdemokratisk riksdagsledamot från Eskilstuna, som hade chansen att besöka kongressen under söndagen. Hon har varit riksdagsledamot sedan 1994 och har suttit tolv år i arbetsmarknadsutskottet.

– Mitt intryck av denna kongress är att nämndemannarörelsen är ett effektivt arbetande förbund. NRF verkar ta vara på nämndemännens intressen med stor frenesi. Nämndemännen är också ett mycket trevligt folk, det är mitt bestämda intryck.

Se vidare sidorna 22–23.

Brå ska studera hot och våld mot vittnen

Den som varit utsatt för eller bevittnat brott kränks ytterligare om de hotas eller misshandlas inför rättegången. För att kunna förebygga denna brottslighet behövs mer kunskap. Brottsförebyggande rådet (Brå) har beviljats ekonomiskt stöd från Brottsofferfonden för att utveckla brottsförebyggande åtgärder.

Förra året lagfördes 336 personer för övergrepp i rättsak, vilket är mer än en fördubbling sedan i början av 2000-talet. Det är dock endast en liten del av

den faktiska brottsligheten som resulterar i att någon lagförs. Även de utredningar som hittills gjorts inom området tyder på att hot och våld mot vittnen och målsäganden ökar. Men kunskapen om denna brottslighet är begränsad. Nu har Brå beviljats medel av Brottsofferfonden för att ta reda på problemets struktur och omfattning. I projektet ingår också att utveckla förebyggande åtgärder, liksom metoder för att hjälpa offren att bearbeta händelsen. Detta kan göra att målsäganden och vittnen i större utsträckning ”vågar vittna” och att ef-

En tidigare lagmans tankar

INDIVIDUELLA DOMARLÖNER ÅTERIGEN

En ödesfråga, utropar domstolsverkets (DV) generaldirektör, Thomas Rolén, ackompanjerad av sju domstolschefer (SvD Brännpunkt 14/5-07). Vad saken gäller är individuella domarlöner, en käpphäst som DV ridit i flera år. I SvD utger sig skribenterna för att särskilt värna om rättssäkerheten.

Skall man följa deras resonemang att rättssäkerheten skulle vinna på individuella domarlöner, måste man samtidigt anta att Internationella Domarunionens europeiska avdelning verkar till hinder för rättssäkerhet i Sverige. Organisationen protesterade i en skrivelse 2005 mot tanken på att införa individuella domarlöner i Sverige. Ja, även 1993 års domarutredning (presidenten i Svea hovrätt Johan Hirschfeldt) finge man lov att inräkna bland dem som hotar rättssäkerheten.

Roléns och medförfattarnas argument för individuell lönesättning är två:

1. Den är nödvändig för

att rekrytera skickliga domare

2. Det är ett rättvisekrav att särskilt kvalificerade uppgifter liksom fördjupning av den egna kompetensen och extra uppgifter i form av undervisning och arbetsledning skall ge mer i plånboken.

Häremot står domarutredningens ståndpunkt att individuell lönesättning står i motsättning till det konstitutionella kravet på domstolarnas självständiga ställning (SOU 1994:99 s 266). Domarutredningens experter utvecklade tankegången så här:

DV skulle med individuell lönesättning få avsevärt inflytande. DV:s uppgifter gör att verket skulle ge hög prioritet åt effektiviteten i dömandet. Självständighet och oberoende kan då uppfattas som hinder för effektiviteten. Den domare som ägnar tid åt en noggrann analys av sina mål skulle från effektivitetssynpunkt framstå som mindre skicklig än den som prioriterar snabbhet. På så sätt

skulle risken finnas att domare blir benägna att anpassa sig till en syn på sin yrkesroll som står i strid med kravet på självständighet och oberoende (SOU 1994:99 s 338–340).

Rolén och medförfattare låtsas inte förstå. De hycklar indignation: ”Har vi utnämnt domare som inställsamt skulle sälja sin självständighet i dömandet för några hundralappar eller tusenlappar mer i lönekuvertet är vi illa ute. Det vore ett verkligt hot mot rättssäkerheten och domstolarnas ställning.” Det är den gamla vanliga svenska tankegången. När någon fått ett ämbete som kräver integritet, ser en vänlig försyn till att han eller hon i alla väder motsvarar idealet, något annat är helt enkelt otänkbart. Följaktligen kan inga förmaner ens omedvetet påverka domare att anpassa sig till DV:s och vissa domstolschefer uppskattning av snygg statistik.

Om personalförsörjningen verkligen är ett problem (vilket jag betvivlar) ligger

det närmast till hands att höja lönerna.

Och rättvisan? ”Särskilt kvalificerade uppgifter” är något som varje domare måste vara beredd att då och då gripa sig an, och för att hålla den beredskapen är det nödvändigt att fortlöpande fördjupa den egna kompetensen. Domare som utöver den ordinarie verksamheten tar på sig undervisning kan ersättas särskilt för detta, och detsamma gäller den som den som har arbetsledande uppgifter utöver vad som åvilar alla domare.

DV som rättssäkerhetens främsta tillskyndare – godnatt Sverige.

Brita Sundberg-Weitman

Skribenten var tidigare lagman i Solna tingsrätt

fektiviteten inom rättsväsendet ökar.

– Den här studien är viktig av flera skäl, säger Jan Andersson, generaldirektör vid Brottsförebyggande rådet, Brå. De målsäganden som råkar ut för att vittnen sviker vid rättegången upplever en dubbel kränkning. Hot och våld i de här sammanhangen betyder också att de som är berörda av en

rättsprocess kan få minskad tilltro till rättsstatens sätt att fungera. För att det demokratiska samhället ska fungera är det också en förutsättning att lagar kan tillämpas utan påtryckningar.

Projektet ska vara klart i slutet av år 2007.

Brå har tidigare publicerat två rapporter inom området:

I rapporten *Otillåten påverkan riktad mot myndig-*

hetspersoner studerades i vilken utsträckning myndighetspersoner allvarligt trakasseras, hotas, blir utsatta för våld eller får otillbörliga erbjudanden i sin tjänsteutövning. I studien framkom att tolv procent av de anställda inom myndigheter i kontroll- och rättskedjan har varit utsatta för någon form av sådan påtryckning.

I rapporten *Hot och våld mot kriminalvårdens personal* konstateras att en relativt stor del av personalen inom kriminalvården har utsatts för hot och trakasserier från intagna.

Ett sätt att minska utsattheten är att tillämpa ett enhetligt regelsystem på alla anstalter så att både de intagna och personalen vet vilka regler som gäller.

**Mildrat
sexbrott
ifrågasatt**

En 18-åring man i Sydsverige som grovt våldtagit och på andra sätt utnyttjat sin två år yngre syster dömdes av tingsrätten till slutet ungdomsvård.

Hovrätten ändrade domen till ungdomsvård (det som tidigare hette vård inom socialtjänsten). Mannen kan därmed fortsätta i frihet och socialtjänsten lägger i samråd med honom upp en behandlingsplan. Vice chefsåklagare Eva-Marie Persson i Helsingborg menar dock att strafflindringen ger fel signaler. I samråd med Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum i Umeå hemställer hon att RÅ medger att fallet förs vidare till HD.

**Inget
prövningstillstånd**

En man som nyligen dömts till två års fängelse för att ha låtit könsstympta sin dotter, beviljades inte prövningstillstånd av Högsta domstolen. Målet är det första i denna kategori.

Den aktuella handlingen riktad mot den då 12-åriga flickan skall enligt uppgift ha ägt rum i Somalia i Afrika 2004, uppger TT.

”Sveriges Domstolar”

Av Leif Magnusson

Under hösten förra året kom en vacker och påkostad fyrsidig broschyr, tryckt på cirka 160 gram kartong, ordentligt adresserad till mig i min egenskap av nämndeman. Avsändare; ”Sveriges Domstolar”. – En ny myndighet? Nej, på baksidan med liten stil kan man läsa: Domstolsverket – ”Central förvaltningsmyndighet för Sveriges Domstolar” – låter som början till decentralisering?

”Fokus på förnuftet”

På framsidan syntes en dynamisk grupp bild med sju personer, varav fyra män och tre kvinnor. Överst på foldern stod: Fokus på förnuftet. På bilden citatet: ”Nämndemannens roll är att bidra till medborgarnas förtroende för domstolarna”. (Vem har sagt detta? Är det i förarbetena till någon lagtext?)

– Vad är nu meningen med denna broschyr, tänkte jag?

Men nyfiken som jag är vände jag blad: ”Två sidor av saken” var rubriken för två intervjuer med två småländska nämndemän (ja, Domstolsverket ligger ju i Småland, tänkte jag, små eller inga resekostnader). En rektor och en manlig sjuksköterska, fina intervjuer. Så kloka och välkammade synpunkter – nå, men hade jag förväntat mig något annat?

”Föreslagna nyheter vid årsskiftet”

På ett minimalt färgfält på sidan tre kommer äntligen lite fakta. ”Föreslagna nyheter”? Vad menas? Det var ju det

riksdagen beslöt om den 17 maj 2006! Och broschyren kom i slutet av september, om jag inte minns fel. Hoppsan! Men så kommer den viktiga sistasidan med bilden av en bärbar dator: ”Vill du veta mer om det viktiga nämndemannauppdraget?” Gå in på www.domstol.se – där finns informationen!

– Som nämndeman blir man ju aldrig fullärd, tänkte jag, och gick in på www.domstol.se. Och där kom så mycket information om nämndemannauppdraget som jag aldrig sett förr. Och här fick man en viss förklaring till broschyren – den var förmodligen bara en port in på Sveriges Domstolars hemsida – här fanns frågor och svar, två andra broschyrer: ”Till dig som nominerar nämndemän” samt ”Till dig som vill bli nämndeman”. Men vart tog migrationsdomstolen vägen? Den inrättades ju under buller och bång den 31 mars 2006 och fick hundratals nya nämndemän.

Ge bagarns barn bullar

Men varför hade den broschyr som skickades till dem som redan är nämndemän så lite fakta, dessutom inte korrekta? Inte ett ord om det nya regelverket som riksdagen tog samtidigt med arvodeshöjningen: faktarutan kunde utökats till en sida. Intervjuerna, som tog upp 40 procent av ut-

rymmet – ja, vad nytt tillförde de övriga kloka och välkammade nämndemän?

**”Hur blir jag
nämndeman?”**

Jag letade en god stund på ”domstol”-hemsidan innan jag hittade ett kort men informativt stycke om NRF – Nämndemännens Riksförbund – och dessutom en länk till NRF – nej, det var inte bortglömt! Den länkade snabbt till NRF:s hemsida, snyggt!

Uppenbarligen räknar domstolsverket med att nämndemännen är datoriserade – åtminstone privat.

Professionellt arbete

Den utsända broschyren till nämndemännen gav trots allt ett mycket proffsigt intryck, om också något lättviktigt utformat. Frågan är om produktionen gjordes i våras 2006 före riksdagsbeslutet och migrationsdomstolens tillkomst. I så fall var informationen nära ett halvt år gammal. Och inte uppdaterad.

Men nämndemännen har fått en bättre uppmärksamhet än på mången god dag. Intervjuerna finns till och med i ljud och bild! Påkostat! Det är vackert så. Sedan tillkommer innehållet i nämndemannarollen – det är svårare att få ut i verkligheten. För övrigt anser jag att särskild data-information för nämndemän skall erbjudas av Sveriges Domstolar.

Leif Magnusson

Brottsoffers syn på fotboja varierar

Ny studie av Brottsförebyggande Rådet:

Att en fängelsedom beviljas fotboja kan väcka starka känslor hos brottsoffret.

En del är positiva eftersom de tror att fotbojan ökar den dömdes möjlighet till återanpassning. Andra är kritiska och tycker att fotboja är ett för lindrigt straff.

Det visar en utvärdering av försöksverksamheten med elektronisk fotboja som Brottsförebyggande rådet (Brå) har gjort.

Den som döms till kortare fängelsestraff kan ansöka om att avtjäna straffet med elektronisk fotboja, så kallad intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV). Även de som avtjänar längre fängelsestraff kan få möjlighet att avtjäna slutet av straffet med fotboja (IÖV-utsluss).

Den 1 april 2005 utvidgades möjligheterna att ansöka om elektronisk fotboja, och Brå har haft regeringens uppdrag att utvärdera den utvidgade användningen.

I rapporten beskrivs innehåll i verkställigheten med IÖV och IÖV-utsluss och i vilken utsträckning som klienterna skött sig. Dessutom har såväl klienter som brottsoffer intervjuats.

Brottsoffers syn inte homogen

För första gången, både i Sverige och i utlandet, har en studie gjorts av hur brottsoffer ser på att gärningspersonen fått fotboja.

Ett 40-tal brottsoffer som utsatts för våldsbrott, sexualbrott eller rån har intervjuats.

– Vi tyckte det var viktigt att göra en sådan här studie eftersom brottsoffer ofta ses som en homogen grupp med enhetliga attityder. Studien visar att de som utsatts för ett våldsbrott kan ha väldigt olika syn på att gärningspersonen fått fotboja i stället för fängelse. Det varierar från dem som är mycket positiva till dem som är mycket negativa, säger Stina Holmberg, enhetschef vid Brå.

De som var negativa tyckte ofta att gärningspersonen redan fått ett för lindrigt straff och att möjligheten till fotboja gjort straffet ännu lindrigare. Ett par av de negativa kände sig också i övrigt illa behandlade av rättsväsendet.

De som var positiva tog bland annat upp att fängelse är skadligt och att fotboja ökar möjligheten till återanpassning. Starkast

känslor, såväl positiva som negativa, väckte fotbojan hos de kvinnor som miss-handlats av sina män. Några av kvinnorna, särskilt de som hade barn tillsammans med den dömda, var glada att han fått ett straff som inte innebar en så stor social förlust som fängelse. De beförde att fängelse skulle ha gjort mannen hämndlysten och därmed kanske farlig.

Klienterna nöjda med fotboja

Brå har intervjuat tio klienter som har haft IÖV och lika många som haft IÖV-utsluss. De är överlag nöjda med tiden de burit fotboja, bland annat eftersom det inneburit att de kunnat vara med sin familj och kunnat arbeta. Flera som fått IÖV-utsluss efter en längre tid i fängelse tycker det är bra att den möjliga tiden med fotboja förlängts. ”Den tiden behövdes för att komma in i de dagliga rutinerna”, sade en av de intervjuade.

Fakta om utvidgningen

Den 1 april 2005 utvidgades möjligheterna att få elektronisk fotboja i slutet av ett längre fängelsestraff liksom för ett kortare fängelsestraff.

Det innebär att intagna med en strafftid på

minst ett och ett halvt år kan ansöka om att få avtjäna de sista fyra månaderna med elektronisk fotboja.

De med minst två års strafftid kan beviljas upp till sex månader med fot-

boja. Dessutom kan de som dömts till högst sex månaders fängelse få möjlighet att avtjäna hela straffet med elektronisk fotboja i hemmet.

I SPALTERNA SEN SENAST

”Hilda” samlar kvinnliga jurister

Hur kan kvinnor dela med sig av dyrköpt erfarenhet som jurister och anknutna yrken?

Nyligen lanserade Advokatsamfundet ett nätverk för att underlätta sådan kunskapspridning. Hilda som har fått sitt namn efter den dag då nätverket instiftades avser att skapa möten mellan äldre och yngre yrkesföreträdare. I ”Hildary” skall kvinnliga domstolsjurister och advokater regelbundet kunna mötas och lyssna på äldre chefer inom sitt område. Hittills ingår ett trettiotal kvinnliga advokater, domare, åklagare, generaldirektörer och polischefer i det nya nätverket.

Alkoholpåverkade unga bakom provocerat våld

Antalet brott där angriparen provocerat utövar våld mot sitt offer ökar i Sverige. I snitt dödas en person varje månad av en helt okänd förövare. Vanligast är att förövaren är en yngre man med alkoholproblem, ofta finns också en personlighetsstörning i bilden. Det är däremot ovanligt att psykiskt störda personer utvecklar dödligt våld. Det fall som nyligen inträffade utanför Jönköping då en pojke dödades av en knivman är alltså inte representativt.

Kombinationen alkohol och personlighetsstörning typ lättkränkhet är vanligt. Med en labil person kan våldet drabba en oskyldig förbipasserande ”som en blix”. Nyligen knivhöggs på så sätt en 37-årig man i Farsta i Stockholm. Förövaren är då detta skrivs ännu på fri fot.

I SPALTERNA SEN SENAS

Målsägande biträde vid sexualbrottsmål

Det brister i information och stöd till unga sexualbrottsoffer är en slutsats som Britta Bjelle, Brottsoffermyndighetens fd. chef och nu regeringens utredare av målsägandestödet, drar i ett nytt betänkande. Många offer får inte tillräcklig information om biträdets roll, och ett biträde förordnas ofta för sent i processen. Ett förslag som nu lämnas är att ett sexualbrottsoffer vid grövre brott ska få rätt till ett obligatoriskt målsägandebiträde.

(DN debatt)

Arbetsmiljöverket inspekterar anti- mobbningsrutiner

Anmälningarna om våld och mobbning i skolan blir allt flera. Därför ska Arbetsmiljöverket göra en större inspektion av skolornas förebyggande arbete. 70 skolor i Stockholms län granskades således i januari med inriktning på riskbedömning, rutiner och instruktioner för hur våld och hot hanteras. Sedan 2003 har antalet anmälningar till verket mer än fördubblats och ligger nu på cirka 500 per år i hela landet. Ökningen anses delvis avspegla ett ökat våld, men också att skolorna blivit mer medvetna och skaffat sig bättre anmälningsrutiner.

I Fokus : BROTTSOFFERJOURERNA

Här får brottsoffer en hjälpande hand

Av Ninna Mörner

Många brottsoffer har aldrig förut besökt en rättssal. De vet inte hur en förhandling går till. De vet inte vilka roller åklagare, nämndemän och domare har.

De ser gärningsmannen sitta där en bit ifrån dem i rättssalen. De förväntas svara på frågor om det de önskar aldrig hade hänt. Det brott, de hot, slag eller kränkningar och förluster de försökt bearbeta i många dagar och nätter ska de nu berätta om klart och tydligt. Deras svaga röster hörs kanske knappt i den stora tingsrättsalen

Brottsofferjourerna vet att brottsoffer befinner sig i en utsatt situation, inte bara under brottstillfället utan också i kontakterna efteråt med polis, rättsväsende, försäkringsbolag med mera. Brottsofferjourerna har under 20 års tid vuxit till en allt större rörelse som ger stöd, hjälp, råd och information kostnadsfritt till drygt 45 000 brottsoffer och vittnen varje år.

Det är av avgörande betydelse för ett brottsoffers möjligheter att lämna brottssupplevelsen bakom sig att brottsoffret får ett kunnigt bemötande och känner sig trygg.

Hjälper alla

Brottsofferjourerna hjälper alla, oavsett brottets art. Beroende på vem man är och vilken livssituation man har, upplever man ett brott olika tungt och svårt att bearbeta. De allra flesta som hör av sig till Brottsofferjourerna, BOJ har varit utsatta för någon form av misshandel. Många kvinnor som utsatts för hot, våld och kränkningar söker sig till BOJ. Äldre brottsoffer kan få en avgörande hjälp av BOJ för att våga känna sig trygga igen. Unga brottsoffer är också väl-

komna till BOJ. Över en tredjedel av de hjälpsökande är faktiskt under 26 år.

Brottsofferjourernas Riksförbund har cirka 8 000 medlemmar. På drygt 100 orter runt om i landet finns jurer som samordnar de helt ideella insatser stödpersonerna gör. Idén med särskilda vittnesstöd i tingsrätten föddes 1995 i Växjö. Idag har de allra flesta tingsrätter vittnesstöd på plats som arbetar ideellt med att ge information till och lugna ned målsägande och vittnen.

Alla stödpersoner, på jurer och i tingsrätt, får en grundutbildning där även deras lämplighet prövas. De arbetar sedan helt ideellt med att stödja brottsoffer. Stödpersonernas insatser kan variera från några telefonsamtal till en rad personliga möten under lång tid. Stödpersonerna ställer upp på brottsoffrens villkor.

Samordnaren på de lokala jourerna hanleder stödpersonerna och tar in föreläsare och ordnar fortbildning. Riksförbundet tar fram utbildningsmaterial och anordnar i sin tur fördjupningsutbildning för samordnare i till exempel samtalsmetodik, kunskap

om särskilt utsatta brottsoffer som äldre, funktionshindrade och att anordna självhjälpgrupper.

Allt större gehör

Brottsofferörelsen har under senare år vunnit allt större gehör för sina idéer. Nationella handlingsplaner, utredningar, propositioner och lagformuleringar uttrycker alla att samhället bör ta ett större ansvar för brottsoffer. Brottsofferjourerna som dagligen kommer i kontakt med brottsoffer märker tyvärr att de goda intentionerna ofta inte sipprat ned till alla poliser, åklagare och handläggare, förutom i vissa enstaka fall.

Alltför ofta är bemötandet av brottsoffer rutinmässigt och utan förståelse för den enskilda människans utsatthet, som exempelvis för den som aldrig har varit i en rättssal eller för det brottsoffer som varje natt drömmer mardrömmar om ögonen på våldsmannen. Men också för det brottsoffer som dagligen får lugna barnen med att idag kommer ingen att göra inbrott och ta dina saker.

För alla de brottsoffer som går igenom den bearbetningsprocess som inleder sig efter att ha utsatts

Regeringen prioriterar rättsväsendet

för ett trauma finns brottsofferjourerna. Allt fler poliser och representanter för rättsväsendet har upptäckt fördelarna med lugnare, tryggare och bättre informerade brottsoffer.

Brottsofferjourerna kommer i många år till att driva brottsofferfrågorna vidare för att förbättra villkoren för brottsoffer och vittnen. Och varje dag runt om i landet kommer vi att fortsätta att samtala med, lyssna och förklara för de brottsoffer och vittnen som vänder sig till oss för hjälp och råd. Som vi på brottsofferjouren brukar säga: "Bra att vi finns, synd att vi behövs".

Brottsofferjourernas telefoncentral:

Den nationella telefoncentralen: telefon 0200-21 20 19 är öppen måndag till torsdag 9-18, fredagar 9-16. Centralen kan se till att brottsoffer blir uppringda av en lokal stödperson.

Dygnet runt kan man hämta information på www.boj.se. Nummer till lokala jourer finns på hemsidan. Det är av den lokala jouren man får personligt stöd. Vittnesstöden finns på plats i tingsrättssalen.

Vill man bli stödmedlem i BOJ för 150 kronor om året och få en tidning fem gånger om året, ringer man telefon 08-644 88 00 eller sänder oss ett mail med adress: boj.riks@boj.se.

Ibland undrar jag om Thomas Bodström (s), före justitieministern och ordförande i justitieutskottet, känner till de problem som finns i rättsväsendet, och som hans regering inte har gjort något åt. I förra numret av Nämndemannen berättar han om sin besvikelse över regeringen

Det som är riktigt illa är att han gör det genom flera påstående som är direkt felaktiga.

Samhället har tyvärr blivit mindre tryggt under den förra regeringen.

De misshandelsfall som anmäls till polis har blivit fler, likaså antalet anmälda våldtäkter och rån. Särskilt bland unga har våldsbrotten ökat under de senaste åren.

Man har inte heller lyckats med att hitta bra sätt för att komma åt ungdomsbrottsligheten, något som jag ser som oerhört viktigt att vi gör.

Antalet brott som klaras upp är för få. Innehållet i kriminalvården behöver bli bättre.

Bäst är förstås om inga brott begås. Regeringen gör nu en jättesatsning på polisen. Ett mål är 20 000 poliser år 2010, det är 3 000 fler än i dag och kommer att synas i vår vardag.

Jag är glad över att Thomas Bodström har fel när han i intervjun i Nämndemannen säger att regeringens stora satsning på rättsväsendet har uteblivit.

Regeringen har tillfört rättsväsendet 1,5 miljarder kronor mer utöver det tillskott

som den tidigare regeringen hade aviserat. Socialdemokraterna har sedan i sin budgetmotion valt att tillföra ytterligare medel, men fortfarande rör det sig om mindre än vad regeringen tillfört, nämligen 254 miljoner kronor mindre.

Jag undrar hur Thomas Bodström kan vara besviken över en regering som så tydligt prioriterar rättsväsendet, jämfört med socialdemokraterna.

Om jag förstår honom rätt tycker han att regeringen på rättsväsendets område enbart går vidare med den förra regeringens förslag. För mig är det inte konstigt att regeringen ser till att förslag, som bland annat vi i moderaterna tidigare har varit för, blir verklighet.

Samtidigt pågår ett arbete med att tillsätta utredningar och ändra inriktning på de utredningar som finns, där det behövs. Utredningen som syftar till en skärpt syn på allvarliga våldsbrott är en utredning som har tillsatts.

Thomas Bodström kommer att märka när förslagen som bygger på dessa utredningar kommer.

Något som kommer att behandlas under mandatperioden är hur den nya polisutbildningen ska se ut. Thomas Bodström säger att det är "ett misstag" att korta ner utbildningen. Det är inte heller något som kommer att ske.

Den utredning som nu pågår, syftar till en polisutbildning som svarar bättre mot dagens och framtidens be-

hov. För de flesta innebär det en längre utbildning. När till exempel en person har en lång utbildning sedan tidigare, skulle det kunna röra sig om en kortare utbildning.

Det viktiga är att det blir en bättre polisutbildning. Något som jag vet att många polisstudenter och aktiva poliser efterfrågar, är mer praktisk tillämpning. Det behövs också en ökad specialisering. Det ställs självklart olika krav på olika slags poliser, det är skillnad på att spana mot narkotikahandlare, utreda ekobrott och att arbeta som närpolis.

De problem som finns med dagens polisutbildning, löser sig inte med enbart en akademisering, något som man ibland får intrycket är socialdemokraternas uppfattning.

Lagändringarna som började gälla den 1 januari i år och som gäller nämndemannens ersättningar, innebär som känt är en rad förbättringar.

Vad gäller uppdrag för nämndemän som pågår kortare tid än tre timmar under en dag utgår från den 1 januari halvt dagsarvode, dock får man fortfarande ersättning för sin faktiska inkomstförlust.

När jag läser vad Thomas Bodström säger i intervjun i Nämndemannen, får jag intrycket av att det skulle se ut på ett annat sätt, men det gör det alltså inte.

Hillevi Engström (m)

Riksdagsledamot
Gruppledare i
justitieutskottet

Vittnespsykologins utveckling i Sverige

av Nils Wiklund docent i rättspsykologi

Under de första decennierna av 1900-talet var det ovanligt att domstolar fäste större tilltro till barns vittnesmål. Sakkunniga psykologer brukade då redovisa generell kunskap om bristerna i vår varseblivning och svårigheterna att minnas vad vi upplevt: minnesbilder förändras över tid och människor är suggestibla.

Denna kunskap från flera decenniers forskning ledde till en allmän skepsis om vittnens uppgifter och framför allt barns berättelser.

Tack vare den vittnespsykologiska metoden som utvecklades från 1950-talet och framåt förändrades fokus och för första gången fick vi bättre möjligheter att visa när barns utsagor är grundade i verkliga upplevelser.

Metoden utvecklades som en reaktion mot den generella misstron mot att fästa avseende vid barns berättelser. Genom begreppet utsagepsykologi betonades att det inte är barnets generella trovärdighet som skall bedömas utan de specifika utsagor som barnet gjort.

Den systematiska utsagepsykologiska utredningen kunde visa när barnens utsagor kunde bedömas som verklighetsförankrade men också om berättelserna hade andra orsaker, t.ex. påverkan från vuxna, missförstånd, förhörseffekter, fantasier osv. Bedömningar av en persons generella trovärdighet är mindre intressant, eftersom trovärdighet inte är någon konstant egenskap.

Metod

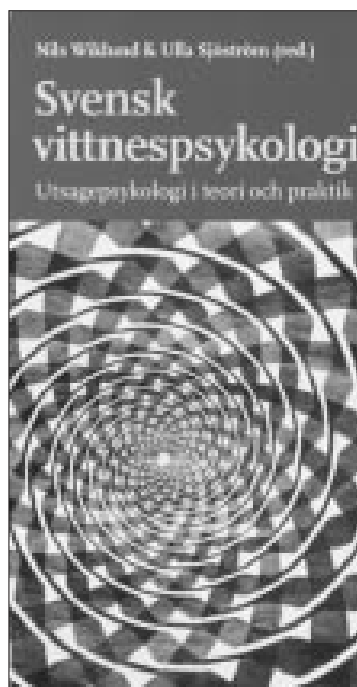
Även små barn kan lämna tillförlitliga utsagor om händelser de varit med om. Berättelser om verkliga upplevelser skiljer sig oftast på

en mängd sätt från berättelser utan verklighetsbakgrund, men för att bedöma tillförlitligheten krävs en metodisk analys. Analysen av utsagornas uppkomstbetingelser och utvecklingshistoria är en nödvändig del av arbetet. En psykolog har inte möjlighet att säkert bedöma tillförlitligheten i utsagor, då ord står mot ord, enbart genom att sitta med under en huvudförhandling, lika litet som domstolens ledamöter. I utredningen prövas olika hypoteser som kan tänkas förklara utsagornas uppkomst.

Granska allt material

Den s.k. formella strukturanalysen är en metod för att väga samman komplex information från olika källor. Den används för att granska allt material i målet: socialpsykologiska, individualpsykologiska och förhörpsykologiska delar relateras till generell psykologisk kunskap inom barn- och utvecklingspsykologi, perceptionspsykologi, minnespsykologi etc.

Genom att polisförhör och utredningssamtal är inspelade på band går det att analysera eventuella ledande frågor, missuppfattningar, feltolkningar osv. Vittnespsykologens egna bandinspelade kontrollsamtal för att testa olika hypoteser ana-

lyseras på samma sätt.

Den utsagepsykologiska realitetsanalysen är en tolkningsmetod för att förstå innebörden i barnets utsagor.

Språkliga analyser klargör innebörden i de ord som barnet använt, och hänsyn tas till kulturella skillnader och social- och utvecklingspsykologiska aspekter.

Realitetskriterier (t.ex. homogenitet, unika detaljer, kompetenskriteriet) används för att bedöma om en utsaga återspeglar en verklig händelse.

En allmän utgångspunkt är att verkligheten har genomslagskraft i utsagorna, men realitetskriterier får aldrig användas mekaniskt eftersom en berättelse kan vara lånad från en verklig händelse men i ett annat

sammanhang än det aktuella.

Den utsageanalytiska metoden utvecklades i Sverige av professor Arne Trankell från 1950-talet och bygger på allmängiltigt vetenskapligt tänkande för att väga samman olika typer av information. Den kan användas för utsagor av både barn och vuxna.

1970- och 1980-talen

Det var egentligen först under 1970- och 1980-talet som den utsageanalytiska vittnespsykologin blev mer etablerad i svenskt rättsväsende. Antalet anmälningar om sexuella övergrepp mot barn ökade, vilket ledde till att åklagare, advokater och domstolar kände ökat behov av hjälp. Antalet vittnespsykologiska uppdrag ökade kraftigt under den här tiden, och Arne Trankell genomförde från slutet av 1970-talet särskilda utbildningar i utsageanalys.

Mot slutet av 1980-talet kom den allmänna misstron mot barns berättelser att ersättas av motsatsen. Många menade att "barn inte kan ljuga om sådana här saker". Även vissa psykiatriker och psykologer satte sin auktoritet i pant på att barns berättelser var "trovärdiga" även när dessa inte var verklighetsgrundade.

En grupp "pseudovittnespsykologer" utan adekvat utbildning härmade den ytt-

re formen för en utsagepsykologisk utredning, men kom så gott som alltid fram till slutsatsen att barnens berättelser var verklighetsgrundade. De kunde inte skilja på sanna och falska berättelser.

Nuläge

En praktisk svårighet som ibland uppkommer är att förmedla innehållet i ett utlåtande på mellan 50 och 100 sidor till domstolens ledamöter. Åklagare och försvarare kan ägna god tid åt att granska utlåtandena men det är svårt att begära att nämndemän, utan ersättning, i förväg skall studera sådana handlingar. Inte heller går det att under förhandlingen läsa upp så långa utlåtanden.

Den sakkunnige kan kort sammanfatta innehållet i utlåtandet men då kan domstolens ledamöter egentligen inte bedöma hållfastheten i faktaunderlaget.

Parternas utfrågning av de sakkunniga kan klargöra viktiga frågor, men kan ibland påverkas av åklagarens eller försvararens retoriska förmåga. Högsta domstolen har med rätta betonat att domstolarna inte okritiskt kan utgå från vad som sägs av anlitade psykologiska experter. När det är fråga om trovärdigheten hos en målsägande eller ett vittne måste domstolen alltid göra en självständig bedömning som grundar sig på utredningen i målet i dess helhet (HD dom DB 337, 1992).

Avarter

De avarter av psykologi och psykiatri som förekommit i svenska domstolar, då sakkunniga påstått att ogrundade påståenden varit

trovärdiga har lett till att oskyldiga blivit dömda till långa fängelsestraff.

Den generella misstron mot sakkunniga har gjort domstolar mindre benägna att använda den hjälp som en korrekt utförd vittnespsykologisk utredning innebär, inte minst för att kunna fästa tilltro till barns vittnesmål, då ingen annan be-

” De avarter av psykologi och psykiatri som förekommit i svenska domstolar, då sakkunniga påstått att ogrundade påståenden varit trovärdiga, har lett till att oskyldiga blivit dömda till långa fängelsestraff.”

visning finns, men också för att visa när utsagorna inte har sin grund i verkliga upplevelser.

Användningen av sakkunniga vittnespsykologer har därför minskat kraftigt under senare år. En konsekvens av detta är att tillgången på vittnespsykologiskt sakkunniga blir allt sämre.

Flera av de mest kvalificerade vittnespsykologerna har gått i pension. Framtida utbildning av utsagepsykologer måste ske inom ramen för forskarutbildning, efter-

som icke universitetsanknutna kurser visat sig ge otillräcklig metodkunskap. Men utan efterfrågan från rättsväsendet kommer knappast några experter att utbildas.

En risk när oskyldiga åtalas och fälls i domstolar, för att senare frias, är att mindre spektakulära fall av faktiska sexuella övergrepp inte uppmärksammas.

Inflammerade vårdnadstvister

De falska anklagelserna ingår inte sällan som en del i inflammerade vårdnads- och umgängestvister, där parterna ställer stora krav på åklagarens utredningsresurser genom att gång på gång framföra förnyade anklagelser. De verkliga övergreppsfallen riskerar därmed att hamna i skymundan.

Varken domstolar eller åklagare har något intresse av att oskyldiga blir fällda, och det finns en risk att åklagare som ser sin bevisning förflyktigas i de ogrundade fallen avstår från att beivra brott också i de fall där övergrepp verkligen har skett.

Att vittnespsykologer under senare år använts i mindre omfattning tycks i sin tur ha lett till att åklagare inte längre driver misstankar om sexuella övergrepp mot barn till åtal, om inte den misstänkte redan erkänt. Efter 50 år har vi på nytt hamnat i en liknande situation som gällde före 1950-talet.

En allmän misstro mot barns berättelser gör att åklagare inte driver sådana mål till åtal.

Nils Wiklund

I SPALTERNA

SEN SENAST

Skadestånd till kriminella utom räckhåll för kronofogden

Idag betalar justitiekanslern JK ut miljontals kronor i skadestånd till personer med skulder.

Av mottagarna är flera kriminella och pengarna kan inte nås av kronofogden. Det är JK:s sak att bedöma om personer som suttit anhållna eller häktade utan att ha dömts kan få skadestånd från staten.

Enligt en granskning som tidningen Metro gjort är flera som tilldömts skadestånd kriminella och har i flera fall skulder till sina offer. Bl a hade enligt Metro 46 personer som fått skadestånd skulder till kronofogden på inalles 3,8 milj kronor. (TT)

Utvisade egyptier höras

Den 1 mars beslöt regeringen att upphäva förra regeringens beslut från december 2001 om att utvisa Mohammed Alzery från Sverige, vilket innebär att han skulle utvisas till Egypten.

Med hänsyn till den kritik som FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna framfört menar regeringen i dag att de garantier som den egyptiska regeringen 2001 gav inför beslutet ej kan anses tillräckliga.

Intern- utredningen överlämnad

Den utredning som haft i uppdrag att utreda och föreslå nya former då fall av misstänkt brott hos poliser och åklagare har nyligen överlämnat sitt betänkande till justitieminister Beatrice Ask.

I uppgiften ingick att undersöka om en från polis- och åklagarväsendet fristående myndighet borde skapas för dessa utredningar. Slutsatsen har dock blivit att nackdelarna med en sådan myndighet väger tyngre än fördelarna. En helt fri myndighet skulle bli så liten att den i praktiken riskerar att bli starkt beroende av polis och åklagare.

De anmälda rånerna minskade

Nästan alla typer av rån har minskat enligt senaste statistiken. År 2006 anmäldes 8 600 rån, vilket är en minskning med över 800 brott – eller 9 procent.

Under 1990-talet ökade antalet anmälda rån kraftigt, men har under 2000-talet stabiliserats på en nivå mellan 8 500 och 9 400 anmälda brott.

Nytt från Domstolsverket:

Ljud- och bildinspelningar testas vid några domstolar

Redan till 1 december planerar Domstolsverket för att digital in- och uppspelning av ljud och bild ska kunna införas inom några domstolar i Göta hovrätts domsaga. Bakgrunden till detta är den särskilda testlag som förväntas träda i kraft då. Den ska göra det möjligt att genomföra en testverksamhet av den nya systemlösning som utvecklats för En modernare rättegång.

Förutom Göta hovrätt berörs ett antal tingsrätter under denna. Vilka dessa blir är för dagen inte klart, men en given konsekvens blir att på dessa domstolar kommer dokumentationen av förhörsut-sagor att ske genom ljud- och bildinspelningar i rättssalen. Om tingsrättsdomen sedan överklagas ska dessa kunna spelas upp i hovrätten och utgöra grunden för hovrättens bedömning. För att klara detta planeras nu för tekniskinstallationer i rättssalarna och senare under hösten kommer utbildningsaktiviteter att genomföras för personalen. Allt för att de anställda den 1 december ska vara väl förberedda för den nya tekniken

och de förändringar som den för med sig.

Domstolsverkets verksamhetsstöd (Vera) har vidareutvecklats för att man från domarbordet i rättssalen ska kunna styra in- och uppspelningen av ljud och bild. Det var i samband med uppgraderingen till en ny version av verksamhetsstödet i månads-skiftet april/maj som det under en dag förekom en del störningar.

Dock var det aldrig tal om något haveri och innan kvällen hade de mest akuta problemen åtgärdats och systemet var i drift igen. Fortfarande återstår en del arbete innan verksamhetsstödet är helt färdigt för att klara de nya krav som ställs.

För er som är verksamma inom Göta hovrättsområde kommer alltså den nya tekniken att göra sig påmind redan under hösten 2007. Den kommer också att medföra särskilda informationsinsatser för dem som berörs av inspelningarna. Testverksamheten blir därigenom en utmärkt möjlighet att prova hela ked-

jan av händelser som krävs för att allt ska fungera i praktiken.

För övriga allmänna domstolarna kommer dessa förändringar tidigast den 1 november 2008, det är i vart fall det datum som Domstolsverket föreslagit i den delrapport som den 15 maj i år skickades in till regeringen.

Förändringarna utgör en del av en mycket omfattande förändring av regelverket för hur en rättegång i allmän domstol ska gå till.

Den tekniska utvecklingen kommer även förvaltningsdomstolarna tillgodo på så vis att den nya teknik som införs även kommer att användas vid ljudinspelning i förvaltningsdomstolarna. Denna teknik ska då ersätta den analoga teknik med upptagning av ljud på band som finns idag.

Peder Jonsson
Informationschef
Domstolsverket

Starka skäl för medlemskap i en förening som är ansluten till NRF

– NRF bevakar kontinuerligt nämndemännens olika villkor, främst de ekonomiska. NRF bevakar nämndemännens arbetsmiljö och säkerhet.

– NRF erbjuder utbildning med välmeriterade föreläsare.

– NRF erbjuder specialkomponerade studieresor för sina medlemmar.

– NRF ger ut tidningen Nämndemannen.

– NRF:s hemsida www.nrf.cc erbjuder

kostnadsfri lokal hemsida för anslutna föreningar.

– NRF:s försäkring gäller vid arrangemang anordnade av NRF eller nämndemannaförening ansluten till NRF.

– NRF samarbetar med myndigheter och organisationer inom rättsväsendet.

– NRF är remissinstans.

– NRF är nämndemännens diskussions- och utbildningsforum.

Nämndemannens korsord

Här kommer Nämndemannens uppskattade korsord. Vi lottar ut två bokpriser bland deltagare med rätt lösning. Din lösning vill vi ha senast 30 juli 2007 till:

Tidningen Nämndemannens Helsingborgsvägen 44 - 262 72 Ängelholm. Vår konstruktör av korsordet är som vanligt nämndemannen Ted Hillding från Eskilstuna. Tack Ted för ditt bidrag!

Följande personer erhåller bokpriser för sina bidrag i Korsordet i Nämndemannen 2/2007.

1. Marie-Louise Nyman, Fredsgatan 52 A, 641 31 Katrineholm.
2. Leif Johansson, Högalidsgatan 13, Fagersanna.
3. Lars Hult, Mjölkuddsvägen 211, Luleå,

ETT STORT GRATTIS! Bokpriserna skickas till ovanstående vinnare före utgivningen av Nämndemannen 4/ 2007.

	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100	
		

Fler lagförda för sexualbrott och fler långtidsdömda

Antalet personer som lagförts för sexualbrott ökade med cirka 16 procent under 2005.

Den största ökningen gäller personer som lagförts för våldtäkt och grov våldtäkt. Ökningen kan till stor del förklaras av den nya sexualbrottslag som trädde i kraft 1 april 2005. Det visar statistik från Brottsförebyggande Rådet.

År 2005 lagfördes 115 400 personer för brott, vilket är en ökning med cirka 500 personer eller 0,5 procent jämfört med året innan. Sedan 1975 har antalet lagföringar mer än halverats.

– Det som har minskat i det här långa perspektivet är främst böter i form av strafförelägganden som åklagaren utfärdar säger Jan Andersson, generaldirektör vid Brå. I stället hanteras allt fler lindriga brott direkt av polisen och tullen genom ordningsbot, som inte finns med i lagföringsstatistiken. Under senare år har lagföringsnivåerna varit relativt stabila och antalet fällande domar i tingsrätt till och med ökat, inräknat antalet fängelse-domar.

De allra flesta som lagförs är män. År 2005 var 83 procent av de lagförda män och 17 procent kvinnor. Majoriteten, 36 procent av dem som lagfördes, lagfördes för trafikbrott. Ytterligare en stor andel, 23 procent, lagfördes för tillgreppsbrott.

Jämfört med 2004 ökade antalet lagförda för sexualbrott (6 kap BrB) med 130 personer från 790 till 920.

Ökningen gäller främst framför allt personer som lagförts för våldtäkt och grov våldtäkt.

Debatt: Barn och ungdoms rättigheter

”Vi behöver en särskild barnbalk”

Barn ska utgöra självständiga individer i lagstiftningen

Av Soleyman Ghasemiani

I januari 2005, förlängde länsrätten den fortsatta vården i form av familjehemsplacering enligt LUV (Lagen om Vård av Unga) av en 15-årig flicka, som vi för enkelhetens skull kan kalla för Sanna.

Socialnämnden omhändertog Sanna i april 2004. Hon var då 15 år gammal men vägde bara 17,5 kilo. På sex år hade Sanna inte ökat i vikt. Även längden hade stått stilla under denna tid. Enligt barnläkaren, som vittnade vid rätten gick det inte att förklara detta med något annat än att hon var utsatt för svält i hemmet.

Sanna gick upp tio kilo i vikt bara efter en månad på institution. Hon växte i längd likaså. Efter åtta månaders vistelse i familjehem hade hennes vikt ökat till det dubbla.

Det var under 2003 som skolan blev uppmärksam på Sanna. Hon luktade då aceton ur munnen, var orkeslös, kunde inte gå på gymnastik och hade svårt att koncentrera sig. I april 2004 går socialnämnden in med ett omedelbart omhändertagande av flickan.

Vad är det som gör det möjligt att Sanna får utstå en sådan behandling med allt detta lidande och leva under sådana omständig-

heter som förtvinar henne både kroppsligt och psykiskt i ordets verkliga bemärkelse?

Vad är det som gör det acceptabelt att en flicka går orkeslös, rädd och okoncentrerad i skolan dag ut och dag in; som får svälta sig ihjäl utan att omgivningen, samhället, säger ifrån å det bestämdaste?

Föräldrars rätt

Det borgerliga samhällets minsta sociala och ekonomiska enhet är familjen. Familjen är navet i det rådande samhällssystemets uppbyggnad. Familjen utgör grunden och tar det främsta ansvaret för sina medlemmar. De vuxna i en familj kan på egen hand lämna familjekonstellationen och avsäga sig det skydd och den trygghet den kan erbjuda.

Detta gäller inte barn av olika skäl. Barn är beroende av de vuxna i familjen för sin överlevnad. Det är många livsnödvändiga psykiska, sociala och rent fysiologiska behov hos det lilla barnet som måste ombesörjas för att livet som sådant skall vara i behåll. Det är just detta som gör att barnen behöver de vuxna. Kärleken, känslan av att vara uppskattad och sedd är en livsnödvändighet som inte kan mätas i ekonomiska termer eller i den materiella standard

som föräldrar kan erbjuda sina barn.

Man brukar säga att föräldrar inte äger sina barn. Detta är en sanning med modifikation. Visst är det mycket som föräldrar inte får göra med sina barn. Men barn räknas fortfarande inte som egna individer med egen integritet och rätt över sitt väsen. Barn ses i samband med sina föräldrar eller de vuxna som tar hand om dem. Det är föräldrar eller vårdnadshavaren som i praktiken har barnens öde i sina händer och bestämmer över deras väl och ve, deras andliga och materiella utrymme och deras livssituation i allmänhet. Föräldrars sociala och ekonomiska position märker som regel barnen för livet.

I sina grundantaganden har lagstiftningen inte ett barnperspektiv utan ett vuxen- och ett föräldraperspektiv. Sverige ligger främst i världen när det gäller barns rättigheter. Men inte ens den svenska lagstiftningen kan undgå detta grundläggande fel.

I Sverige har vi föräldrabalken. I både föräldrabalken och den internationella barnkonventionen definieras barnet i förhållande till familjen, dess kultur, etnicitet och religiösa tillhörighet. Grundtanken i båda fallen är familjens

ansvar för att ta hand om sina egna. Sedan kommer en del riktiga begränsningar och inskränkningar av föräldrars eller de vårdande vuxnas handlingsfrihet gentemot barnen.

Föräldraskapets helgd

Vi återvänder till Sannas fall och frågar oss hur kommer det sig att omgivningen reagerar så fruktansvärt sent? Grannar ser hur Sanna stannar i växten och går omkring som ett utsvultet litet spöke. Skolsköterskan lyckas se förbi det som pågår i den lilla kroppen. Lärare och klasskamrater ser mållösa på hur Sanna går under sakta men säkert. De läkare som måste ha träffat henne under de sex gånga åren undersöker henne säkert med häpnad och oro men ingenstans finner vi den klocka som ska ringa, det larm som måste slås och sätta stopp för eländet, för det som flickan genomgår, vad föräldrarna än gjort, sagt, önskat eller påstått.

Blandar sig inte in

Människorna runt omkring Sanna utgick alla från de rådande och gällande sociala koderna. För det första blandar man inte sig i andras angelägenheter. Andras barn räknas som bekant som andras. Det är deras familjer, deras föräldrar som har ansvaret för dem och det är sällan man brukar påminna utomstående om att "deras barn" mår minnsann inte bra. Dessutom utgår de flesta människor ifrån sina egna livserfarenheter. Man utgår ifrån att föräldrar vill sina barns bäs-

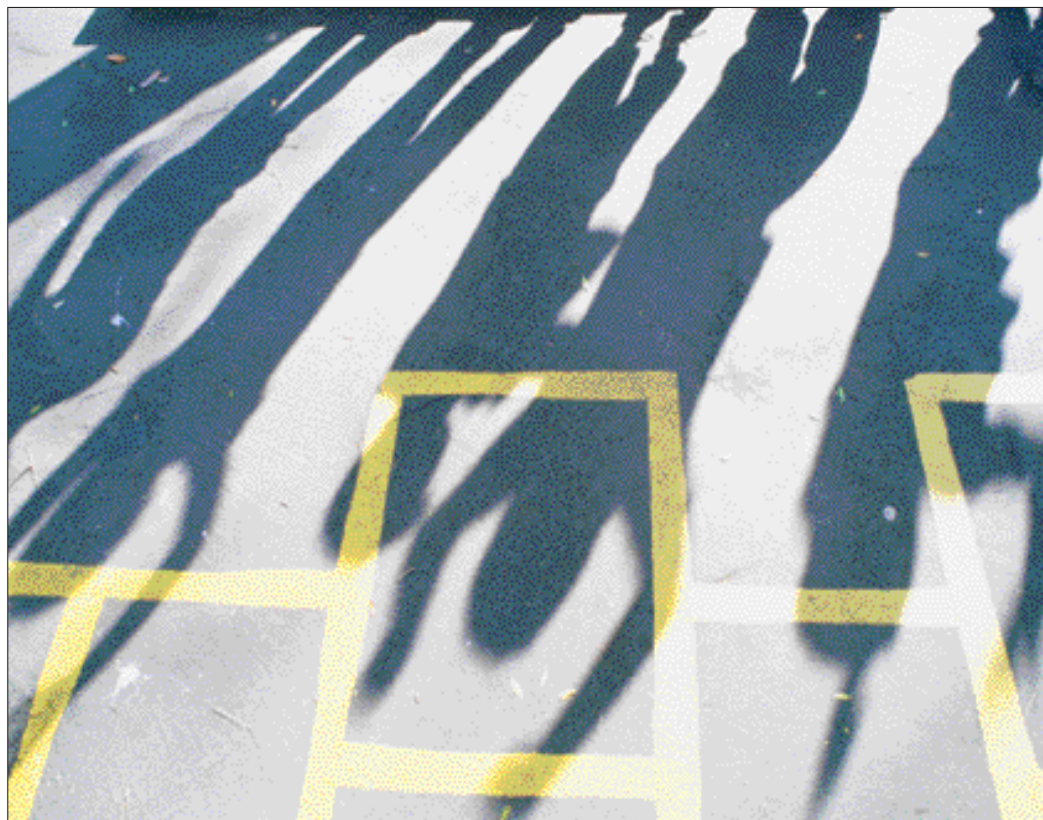

Foto: Scampix

ta, att barn får den vård de behöver, att de får medicinsk vård om de är i behov av det och att de myndigheter som är till för att barn inte skall fara illa har läget under kontroll.

Råda tråden

Den röda tråden i det ovan nämnda resonemanget är familjens och föräldraskapets helgd.

Hur mycket man än pratar om barns rättigheter så finns ändå det krusket med att "det är deras barn" kvar där som gör att människor hejdar sig i att ingripa eller "blanda sig i". Som nämndes känner många det genant att fråga föräldrar varför deras barn bara magrar eller vad de har gjort för barnet. Många känner det också oerhört obehagligt och kränkande om "utomstående" kommer och frågar vad de har gjort med sina barn. Självklart känns det inte uppmuntrande att känna sig och sin "kärlek

till sina barn" ifrågasatt.

Med det i bakgrunden blir det inte så mycket gjort för de barn som far illa och är i behov av samhällets omedelbara ingripande. På grund av den rådande ordningen rycker samhället in alltför ofta mycket för sent. Många barn hinner uppleva svåra och ohyggliga förhållanden och utsättas för hemska övergrepp innan det blir stopp.

Rådande norm

För att råda bot på detta måste man göra något mot den rådande normen och föreställningen om föräldraskap och föräldrars rätt över sina barn. Föräldrar eller vårdnadshavare skall inte ha någon rätt över barn. Barn skall inte vara "någons". Föräldrar skall inte förfoga över barn utan vårda barn under ett ansvar som givits dem av samhället. Alla måste ha en skyldighet att anmäla missförhållanden

för barn eller när man misstänker att de far illa.

Föräldraskapet behöver omdefinieras. Vi behöver en barnbalk där barn räknas som självständiga individer med behov av vuxenstöd för sin utveckling. De vårdande vuxnas religiösa, etniska eller kulturella bakgrund får absolut inte förhindra eller inskränka barnens rätt till sin kropp, integritet, fritid, glädje och umgänge med jämnåriga.

Samhället måste se till att föräldrarnas sociala och ekonomiska position inte påverkar barnens jämlika utveckling och uppväxt.

Skribenten jobbar som socialsekreterare på familjehemsenheten i Gunnared, Göteborg. Han är också ordförande för organisationen Barnen Först.

En händelserik kongress i Eskilstuna:

Det bjöds på en rad härliga melodier under lördagskvällen. En underhållning av högsta klass. Ovan intervjuas Berndt-Ola Lundström av TV4.

Debatter, gemenskap, föredra

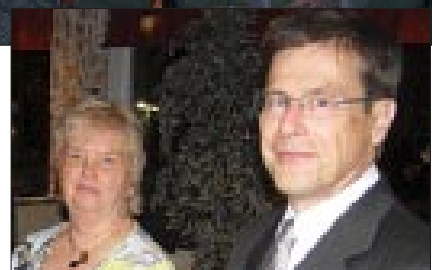
Kongressen i Eskilstuna utgjordes av två händelserika dagar. Diskussionerna var många, debatterna intensiva men här fanns också plats för annat. NRF hade inbjudit ett antal föredragshållare som höll intressanta och spännande anföranden. Vi fick veta mera om säkerhetsarbetet inom våra domstolar när Domstolsverkets säkerhetsspecialist berättade om det allra senaste. Från organisationen Ecpat redogjordes för arbetet mot barnporr och barnprostitution på nätet. När vi inte tog del av programmet i förhandlingssalen bjöds det på god mat och underhållning i salen intill.

Två som hade det trevligt under middagen var Anne-Marie Palvall och Uno Jansson. Till höger avtackas Berndt-Ola Lundström efter tolv år som förbundsordförande. Britt Winberg representerar NRF.

Berndt-Ola Lundström och Catarina Ingvarsson under middagen under lördagskvällen.

Anna-Lisa Johansson och Kai Bengtsson, avgående ledamöter ut styrelsen.

Organ för
Nämndemännens
Riksförbund
Box 8140, 104 20 Stockholm.
Besöksadress:
Fleminggatan 14
Postgiro 4364000-2
Telefon: 08 - 651 55 13
Telefax: 08 - 651 06 94

Ansvarig utgivare:
Lars Lassinantti
tel 0920- 624 85
Årgång 30
Nämndemannen 3/2007
Nr 122 efter starten
ISSN 03448-4351

Redaktör: Staffan Ringskog
Redaktionssekreterare
Mildred Burén
Helsingborgsvägen 44
262 72 Ängelholm
Layout: Staffan Ringskog
Telefon: 0431-168 00, 13260

Om inget annat anges är flertalet
artiklar i tidningen skrivna
av Nämndemännens redaktör
Tryck: VTT-grafiska, Vimmerby

Prenumeration 140 kronor
(4 nummer per år)

Nästa utgåvor av Nämndemannen
under 2007 kommer
18 oktober(18 september)
18 december(18 november)

(Senaste manusdag
inom parentes)

Insändare till tidningen
kan bäst skickas direkt till
redaktionens adress.
e-post till tidningen:
mb@bureko.se

Lösnummer 40 kronor
Kansliansvarig:
Catarina Ingvarsson
tel 08-6515513
email: riksforbundet.nrf@telia.com
adress NRF:s hemsida:
www.nrf.cc
bankgiro NRF: 5360-9855

ANGÅENDE
ADRESSÄNDRING
ELLER PRENUMERATION:
info@NRF.cc

Telefon: 08-651 55 13
Telefax: 08-651 06 94
Adress: NRF, Box 8140,
104 20 Stockholm

Självklart läser vi nämndemän Eskilstunas egen dagspress när vi är här, Folket och Eskilstuna-Kuriren.

g och underhållning

Kongressgeneralen Lauri Sankari och journalisten Anne-Liz Andersson från Eskilstuna Kuriren. Anne-Liz hann också med en intervju med Domstolsverkets Rolf Persson.

Den nye ordföranden Lars Lassinantti tillsammans med Inger Alden och Elin Mohlin från Mohlin Marknadsinformation.

Leif Magnusson och Berndt-Ola Lundström.

Returex skickas till
NRF
Box 8140
104 20 Stockholm

Kom ihåg!
Gör adressändring till
NRF, Box 8140, 104 20 Stockholm
E-post: riksforbundet.nrf@telia.com
(så missar du inte kommande utgåvor av tidningen).

GILLAR DU ATT SKRIVA? NÄMNDEMANNEN SÖKER SKRIBENTER

Vill du medverka i Nämndemannen som krönikör eller skribent?

Om du är intresserad – hör av dig till oss i så fall.

Maila till: mb@bureko.se eller ring 0431-16800

Vision 2011

- Öka antalet medlemmar från 4000 till 6000, dvs en 50 procentig ökning
- Alla nämndemannaföreningar är medlemmar i NRF
- NRF profilerar sig starkare hos myndigheter, media och allmänhet
- Nämndemännens kompetensutveckling finansieras av domstolsverket
- Nämndemännens arvode indexregleras
- NRF är representerat i domstolsverkets styrelse
- NRF har en heltidsanställd kanslist finansierad av domstolsverket
- Kommande mandatperiod har medelåldern i nämndemannakåren sänkts med 5 år
- Fler nämndemän från privata näringslivet, egna företagare
- Antalet nämndemän med utländsk härkomst motsvarar andelen invandrare i populationen.

BESTÄLL HOS NRF

BORDSSTANDAR..... 150kr
SLIPS- OCH SCARVESHÅLLARE ..... 100 kr

DIPLOM..... 25 kr
ROCKSLAGSNÄL..... 25 kr

Faxa in din beställning på fax 08-6510694.
Vid skriftlig beställning: Nämndemännens
Riksförbund, Box 8140, 104 20 Stockholm.

Portokostnad tillkommer utöver ovanstående belopp.
Beställs även via hemsidan, se nedan.

1500 slumpvis utvalda nämndemän – är du en av dem?

I så fall har du fått ett frågeformulär om informationen till Sveriges alla nämndemän inom eller utanför NRF.

Vi hoppas du har besvarat den eller kommer att besvara denna enkät så snart som möjligt.

Den kommer att påverka den fortsatta informationen till landets nämndemän – genom tidningen, hemsidan, nyhetsbrev, Domkretsen.

Redovisningen av resultatet sker i höst genom Mohlin

Marknadsföring AB, som genomför och garanterar undersökningen till alla delar.

"Bäste kollega! Dina åsikter är oerhört värdefulla för landets alla nämndemän, NRF och oss i tidningsgruppen! Genom att Du hjälper oss med detta, hjälper Du alla nämndemän till att få bästa möjliga information i ett mycket viktigt uppdrag!

Vänliga hälsningar

Hans Båging, Catarina Ingvarsson, Leif Magnusson"